

А. І. Шушківський

Курдюмов Валеріан Іванович

КУРДЮМОВ Валеріан Іванович (12(24). 10. 1853, Царське Село, нині м. Пушкін Ленінгр. обл. – 28. 12. 1904 (10. 01. 1905), С.-Петербурґ) – фахівець у галузі фундаментобудування та механіки ґрунтів. Батько [В. Курдюмова](#). У 13 р. осиротів, відтоді виховувався дядьком, М. Курдюмовим, який мешкав у Києві. Навч. у Першій київ. гімназії (1866–73), закін. С.-Петербурґ. інститут інж. шляхів сполучення (1878), де відтоді й працював: від 1889 – екстраординар., від 1896 – ординар. проф., водночас від 1890 – завідувач кафедри нарис. геометрії та від 1894 – завідувач кафедри заг. починань буд. мистецтва. 1878–89 – також у департаментах шосей. і водних сполучень та залізниць Міністерства шляхів сполучення Рос. імперії. У цей період вивчав стан залізнич. архітектури, зокрема 1885 з цією метою здійснив подорож Катеринин., Харків.-Микол., Фастів., Курсько-Харків.-Азов., Лозово-Севастоп., Донец., Грязе-Царицин., Тамбово-Саратов. і Пд.-Зх. залізницями. Читав курси нарис. геометрії, основ і фундаментів, виробництва буд. робіт. Велике значення мають праці з теорії опору природ. основ фундаментів. Брав участь у створенні (1884) першої в Рос. імперії н.-д. тех. фотолабораторії, у якій, застосовуючи метод моделювання, досліджував питання стійкості фундаментів і деформацій сипучих ґрунтів під навантаженням. винайшов лампу для отримання неперерв. спалахів магнію. Низка його учнів стали відомими інж. і вченими, зокрема *С. Тимошенко, Є. Патон, В. Образцов, М. Герсеванов, Г. Графтіо*.

Основні праці

Метод изометрических проекций. 1885; О сопротивлении естественных оснований. 1889; Краткий курс оснований и фундаментов. 1889; 1897; 1902; Материалы для курса строительных работ. 1898; Курс начертательной геометрии. Отдел 1, ч. 2. Проекция кривых линий и поверхностей. 1898 (усі – С.-Петербург).

Рекомендована література

1. Тарасов Б. Ф. Валериан Иванович Курдюмов. 1853–1904. С.-Петербург, 1997.

Покликання на статтю:

Курдюмов Валеріан Іванович / А. І. Шушківський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51835>

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).